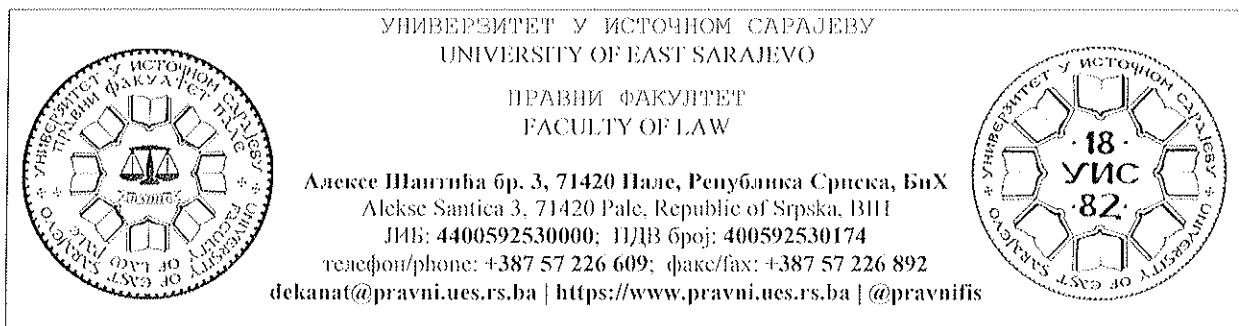

Број: 240/23

Датум: 14.02.2023. године

На основу члана 16. став (1) тачке 31. и 32. Статута Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву, Научно-наставно вијеће Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву, на 3. сједници, одржаној 14.02.2023. године, донијело је

ОДЛУКУ

I

Усваја се План научно-истраживачког рада и међународне сарадње у 2023. години.

II

План научно-истраживачког рада и међународне сарадње у 2023. години је саставни дио ове одлуке.

III

Одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено:

- у материјал за Вијеће;
- а/а.

ДЕКАН
Проф. др Горан Марковић

На основу чл. 16, ст. 1, т. 31 и 32 Статута Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву, Наставно-научно вијеће Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву, на 3. редовној сједници, одржаној 14.02.2023. године, донијело је

ПРОГРАМ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА И МЕЂУНАРОДНЕ САРАДЊЕ НА ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ У 2023. ГОДИНИ

Научно-истраживачки рад и међународна сарадња на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву у 2023. години одвијаће се у складу са стратешким циљевима зацртаним Акционим планом развоја за период 2021–2026. година, који је Правни факултет усвојио 2021. године.

У погледу научно-истраживачког рада, стратешки циљеви Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву за период 2021–2026. година, односе се на наставак активности у погледу даљег унапређења квалитета и обима научно-истраживачког рада те јачања истраживачких капацитета. Прије свега, ове активности тичу се организације научних скупова, објављивања научних часописа и публикација, повећања извршености резултата научно-истраживачког рада, учешћа у домаћим и међународним научно-истраживачким пројектима, повећања видљивости и доступности научно-истраживачког рада, јачања сарадње са другим научно-истраживачким институцијама у региону и шире, те унапређења услова за обављање научно-истраживачког рада.

Циљеви Факултета у области међународне сарадње за период 2021–2026. година заснивају се на досад постигнут резултатима, како у области сарадње са партнерима из иностранства, тако и у области размјене наставника и студената. Факултет је члан Европске организације за јавно право, у континуитету од 2012. године, а био је и члан Међународног удружења правних факултета. Осим тога, факултет остварује сарадњу са факултетима ван граница наше земље, у првом реду са факултетима из окружења. Циљ факултета је да одржи и развије сарадњу са организацијама и факултетима с којима је досад сарађивао, и то не само у досад познатим облицима и активностима, већ и у другим активностима. Поред тога, факултет ће повећати своју међународну видљивост тако што ће приступити новим међународним научним и стручним организацијама и успоставити сарадњу са правним факултетима из земаља у окружењу и шире.

У вези са горе постављеним стратешким циљевима, у 2023. години, на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву спроводиће се двије групе активности, које имају карактер научно-истраживачког рада или су с тим радом непосредно повезане, односно које ће се одвијати кроз међународну сарадњу.

Прву групу активности чиниће научно-истраживачки рад, који ће се огледати у: организовању научних скупова, објављивању зборника радова, издавању *Годишњака Правног факултета у Источном Сарајеву* и *Годишњака студената Правног факултета у Источном Сарајеву*, објављивању научних монографија, универзитетских уџбеника те осталих научних радова чији су аутори наши наставници и сарадници, подизању цитираности њихових радова, изради домаћих и међународних научно-истраживачких пројеката, унапређењу услова за обављање научно-истраживачког рада те повећању видљивости и доступности научно-истраживачког рада.

Другу групу активности чиниће међународна сарадња, која ће се огледати у настављању и продубљивању сарадње у оквиру међународних организација у чијем чланству се Правни факултет непосредно или посредно налази, потписивању нових споразума о сарадњи са другим факултетима, институтима и међународним

организацијама, организовању предавања страних предавача, одржавању правних клиника и школа уз подршку иностраних партнера, међународне размјене наставника и студената, као и учешћа наших студената на конкурсима за различита такмичења и праксе у земљи и иностранству.

1. Научно-истраживачки рад

1.1. Организовање научних скупова

Први вид научно-истраживачког рада представљаће организовање научних скупова. Од 2010. године до данас, једанаест пута је организован Научни скуп поводом Дана Правног факултета. Научни скупови поводом Дана Правног факултета постали су традиционални и намјеравамо организовати такав скуп по дванаести пут крајем октобра 2023. године. Научно-наставно вијеће Правног факултета ће одредити општу тему научног скупа, те именовати чланове научног и организационог одбора, као и уредника зборника радова.

Будући да је током 2021. и 2022. године Научни скуп поводом Дана Правног факултета постао највећи научни скуп у области права на простору бивше Југославије, те да је тренутно најбоље категорисан и класификован научни скуп у области друштвено-хуманистичких наука у држави (међународни научни скуп прве категорије), у најмању руку, циљ нам је да одржимо овај статус али и да га унаприједимо. У раду XI Научног скупа поводом Дана Правног факултета, који је одржан у мјешовитом моделу 5. новембра 2022. год., учествовало је 177 аутора и коаутора из 20 држава (Русија, Грчка, Италија, Мађарска, Шпанија, Француска, Уједињено Краљевство, Бугарска, Румунија, Белгија, Финска, Мексико, Колумбија, Перу, Србија, Сјеверна Македонија, Хрватска, Словенија, Црна Гора и БиХ са ауторима из Републике Српске и Федерације БиХ), који су саопштили 151 реферат на српском, руском, енглеском, италијанском, односно матерњим језицима учесника. Око 90 референата учествовало је у раду скупа уживо, док је око 80 учествовало у раду онлајн. На свјетским језицима саопштено је преко 50 реферата.

Очекујемо да ће током 2023. године Научни скуп поводом Дана Правног факултета бити класификован као међународни научни скуп од посебног значаја, чиме би био у рангу са свега још два научна скупа у држави (оба из пољопривредних наука). Били смо предали документацију за нову класификацију али због одређене грешке Министарства, добили смо обавјештење да ћемо нову класификацију добити након прољећног засједања Комисије у 2023. год.

Овим бисмо наставили узлазну путању у погледу класификације Научног скупа поводом Дана Правног факултета, почев од скупа из 2018. год. који је вреднован као научни скуп са међународним учешћем, преко скупова из 2019. и 2020. године који су оцијењени као међународни научни скупови, до скупова из 2021. и 2022. год. који би требало да буду међународни научни скупови од посебног значаја.

С обзиром на то да су суорганизатори скупа: Међународно удружење правника са сједиштем у Москви, Руска Федерација (*Международный союз юристов, Москва / International Union of lawyers, Moscow, Российская Федерация / Russian Federation*), Европска организација за јавно право са сједиштем у Атини, Република Грчка (*European Public Law Organization*), Институт за упоредно право са сједиштем у Београду, Република Србија, Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу из Београда, Република Србија, и Институт за криминолошка и социолошка истраживања из Београда, Република Србија, испуњавамо први услов да будемо класификовани као

међународни научни скуп од посебног значаја. Осим тога, за ову класификацију чланови научног одбора треба да буду научници из најмање десет држава који су објавили радове у публикацијама са ISI листе и односе се на тему скупа, а учесници научници из најмање десет држава који на скупу саопштавају оригиналне научне радове. Оба ова услова постигли смо на скуповима одржаним 2021. и 2022. год. (имали смо учеснике из 14 односно 20 држава, а у Научном одбору скупа учествују признати научници из 12 држава). Такође, испунили смо услове и у погледу свјетских језика на којима је скуп одржан. Због свега овога, основано очекујемо да Научни скуп поводом Дана Правног факултета за који мјесец буде класификован и категорисан као међународни научни скуп од посебног значаја прве категорије.

Надамо се да ће све ове услове испунити и XII Научни скуп поводом Дана Правног факултета, који би требало да буде одржан крајем октобра 2023. године. Један од најважнијих циљева у 2023. години у погледу научно-истраживачког рада биће нам управо то.

Организовање овог скупа зависиће и од расположивих повчаних средстава, имајући у виду да на нашим скуповима сваке године учествује све више референата. За скупове из 2020, 2021. и 2022. године, Управа факултета у потпуности је обезбиједила средства потребна за одржавање скупа, али и за издавање зборника радова. Донаторска средства обезбијеђена су од стране органа републичке власти и органа јединица локалне самоуправе, те струковних удружења. Нажалост, у 2021. години није био расписан Конкурсе за суфинансирање одржавања научних скупова од стране Министарства за научно-технолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске, али је то учињено у 2022. години, тако да смо остварили средства и по том основу.

Управа факултета финансијска средства за одржавање наредног Научног скупа поводом Дана Правног факултета обезбиједиће из следећих извора: 1) донаторска средства Владе и Предсједника Републике Српске; 2) средства која додјељује Министарство за научно-технолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске; 3) помоћ јединица локалне самоуправе; 4) помоћ Адвокатске коморе Републике Српске и Нотарске коморе Републике Српске; 5) помоћ привредних субјеката; 6) суфинансирање од стране других институција; 7) властита средства факултета. Треба нагласити да су научни скупови прије 2020. године највећим дијелом финансирани од стране факултета, али и да је дио трошкова суфинансирало надлежно министарство, док су у суфинансирању појединих скупова учествовали Општина Пале и Град Бијељина, те друге институције (Гендер центар Владе Републике Српске суфинансирао је научни скуп одржан 2012. године). Имајући у виду ова искуства, као и сарадњу која је успостављена са различитим институцијама и организацијама, оправдано је очекивати да ће ови субјекти већим дијелом или у потпуности финансирати одржавање научног скупа у 2023. години, а како је то било 2021. и 2022. године.

Новоуспостављени односи сарадње са универзитетима из Европе биће искоришћени за укључивање што већег броја професора ван нашег говорног подручја у научне одборе скупова, уз учешће истакнутих домаћих научника, под условом да су сви они објавили радове у публикацијама са ISI листе, јер је то услов који мора бити испуњен за највишу класификацију и категоризацију скупа. Циљ је да у раду скупова у све већем броју учествују и референти који долазе ван територије бивших југословенских република (што је посебно остварено на три претходна скупа, а на последњем поготово) јер је то услов за бољу класификацију и категоризацију скупа, а самим тим и већу финансијску подршку од стране надлежног министарства.

Досад су у раду научних скупова учествовали само академски радници. Циљ треба да буде да у раду скупова учествују и судије, тужиоци, нотари и адвокати, са рефератима или само као слушаоци и учесници у расправи, што би им било вредновано од стране надлежних институција и организација као дио обуке и семинара које су похађали. На овај начин, остварује се бољи спој правне теорије и праксе, а врши се и успјешнија промоција факултета. Ова активност већ је започела 2018. године, а треба је наставити и у наредним годинама. У раду научних скупова као референти могу учествовати поједине судије, тужиоци, адвокати и нотари према одлуци организатора скупа. С тим у вези, управа факултета обавила је преговоре и послала је дописе надлежним правосудним институцијама и струковним организацијама и надамо се унапређењу сарадње током 2023. године.

Осим Научног скупа поводом Дана Правног факултета, у 2022. години Правни факултет традиционално био је суорганизатор још једног научног скупа – XIX Савјетовања „Октобарски правнички дани“ (октобар 2022), у организацији Удружења правника Републике Српске и Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, са суорганизаторима међу којима је и Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву.

На Правном факултету у децембру 2022. године, у оквиру заједничког пројекта Владе Републике Српске и Правног факултета под називом „Реформа законодавства о реструктурирању, реорганизацији и стечају у светлу европских тенденција“, одржан је научни скуп на исту тему. Циљ скупа био је да се анализира усаглашеност БиХ законодавства са правом ЕУ у области реструктурирања и стечаја и представе најбоље праксе у овој области држава-чланица ЕУ и држава кандидата. На скупу је учествовало осамнаест излагача са рефератима, међу којима су универзитетски наставници, судије и практичари из БиХ, Србије, Хрватске, Северне Македоније, Пољске и Њемачке. Одржавање скупа подржано је од стране Министарства научнотехнолошког развоја, високог образовања и информационог друштва Републике Српске и Министарства правде Републике Српске.

У 2023. години Правни факултет требало би да буде суорганизатор XX Савјетовања „Октобарски правнички дани“ (октобар 2023), у организацији Удружења правника Републике Српске и Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, са суорганизаторима међу којима је и Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву.

Осим поменутих два скупа, Правни факултет ће настојати да учествује у организацији још неких скупова у земљи и иностранству, зависно од околности и сарадње коју будемо развијали са домаћим и страним партнерима.

1.2. Објављивање зборника радова и осталих научних публикација

Правни факултет препознат је у академској заједници, између осталог, и по томе што објављује обимне и квалитетне зборнике радова са научних скупова. Зборници су уређени технички беспријекорно, а сви реферати имају уједначену структуру и начин цитирања. Ови квалитети су препознати и позитивно вредновани и од стране претходних министара науке и технологије, али и од Комисије за категоризацију научних скупова која већ неколико година категорише наш научни скуп. Зборници радова су у цјелини објављени и на интернет страници Правног факултета, па су и на тај начин доступни читаоцима, а уредници зборника постарали су се да њихови

примјерци буду послати не само ауторима него и библиотекама правних факултета и универзитетским библиотекама у земљи и региону.

Током 2022. године објављен је Зборник радова са X Научног скупа поводом Дана Правног факултета „Противрјечја савременог права“, који је октобра 2021. године одржан у мјешовитом облику. У Зборнику су у три тома на око 1650 страна објављено 80 радова од 92 аутора и коаутора из 12 држава (Русија, Италија, Румунија, Мађарска, Бугарска, Грчка, Перу, Србија, Северна Македонија, Хрватска, Црна Гора и БиХ са ауторима из Републике Српске и Федерације БиХ). Сви реферати су прошли поступак двоструког анонимног рецензирања и језичке и техничке припреме. У 2023. години треба да објавимо Зборник радова са XI Научног скупа поводом Дана Правног факултета „Право између стварања и тумачења“, који ће као и досадашњи зборници испуњавати све услове превиђене Правилником о публикавању научних публикација.

Окончан је процес објављивања зборника радова са научних скупова у CEEOL-у. Досад, објављени су зборници радова са десет скупова (одржаних 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2018, 2019, 2020. и 2021. год.) и сви бројеви Годишњака Правног факултета у Источном Сарајеву, а биће објављени и зборник радова са последњег скупа. Зборници радова су прихваћени за уврштавање и у EBSCO OPEN ACCESS базу.

Факултет је током 2022. године поднио захтјев највећој и најзначајнијој бази правне литературе на свијету *HeinOnline*, и захтјев је усвојен те потписан уговор о уврштавању Зборника радова са Научног скупа поводом Дана Правног факултета и у ову базу. Ова одлука *HeinOnline* је признање нашем факултету, нашим научно-истраживачким и издавачким напорима, будући да услови за уврштавање у ову базу нису једноставни, а у њој се налази мали број академских публикација са подручја бивше Југославије. Ускоро очекујемо објављивање свих радова у све три базе, пошто смо недавно доставили комплетне зборнике и све радове појединачно.

Поред зборника радова, управа факултета треба да планира и подстиче и издавање уџбеника и научних књига. У ту сврху, наставници и сарадници треба да конкуришу за суфинансирање средстава од стране Министарства за научно-технолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске. Осим тога, факултет треба да прошири сарадњу са издавачким кућама из земље и региона, као што су Правни факултет Универзитета у Београду, Службени гласник из Београда, Завод за издавање уџбеника Републике Српске, или *University Press* из Сарајева, с циљем реализације заједничких издавачких подухвата. На овај начин, наша издања имала би знатно већу читаност, самим тим и цитираност. У 2021. и 2022. години предузете су конкретне активности у овом погледу приликом објављивања уџбеника и научних монографија неких наших наставника, а које треба наставити и у 2023. години.

У току 2022. године, Правни факултет био је издавач једног зборника радова са научног скупа у три тома, једног зборника сажетака, једног универзитетског уџбеника, и једне научне монографије. На Конкурсу за суфинансирање издавања научних публикација из 2022. године пријавили смо зборник радова са скупа из 2021. године и одобрена су нам средства по овом конкурсру. Аутор научне монографије објављене у 2022. год. такође је добио средства за суфинансирање своје монографије по конкурсру из 2022. године. Напомињемо да по овом конкурсру није могуће суфинансирање уџбеника и практикума. Надамо се да ће у 2023. години Конкурс за суфинансирање издавања научних публикација бити објављен, да ће средства за суфинансирање бити повећана, те да ће наши аутори писати а Правни факултет објављивати њихове радове, као и зборнике радова са скупа и пројеката.

Претходних година, издања факултета била су промовисана и на Међународном сајму књига у Београду. Сајам књига одржан је у 2022. години, и били смо представљени на овом сајму на заједничком штанду Универзитета у Источном

Сарајеву. У 2023. години наставићемо са представљањем наших издања на Сајму књига у Београду.

1.3. Издавање *Годишњака*

У овој години, Правни факултет намјерава објавити два броја *Годишњака Правног факултета у Источном Сарајеву* (за 2021. и 2022. годину) и припремљене бројеве за све претходне и текућу годину електронског часописа *Годишњак студената Правног факултета у Источном Сарајеву*, имајући у виду да смо и током 2022. године као и много година уназад имали проблема у вези са обезбјеђивањем информатичке подршке у раду факултета (трудничка боловања и породилска одсуства запослених колегица, одлазак радника на друга радна мјеста и др.). Циљ нам је да ове године *Годишњак Правног факултета у Источном Сарајеву* буде вреднован у складу са правилима Министарства за научно-технолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске, и да се нађе на листи научних часописа коју води ово министарство.

Управа факултета обезбиједиће финансијска средства потребна за редовно излажење часописа *Годишњак Правног факултета у Источном Сарајеву*. У Редакцију *Годишњака* треба, поред садашњих угледних професора, укључити још неке наставнике нашег и осталих познатих правних факултета. Такође, Редакција *Годишњака* може да прошири листу рецензената, која је и досад била импозантна.

Годишњак је тренутно реферисан у бази академских часописа *Central and Eastern European Online Library – CEEOL*, што значи да су сви чланци бесплатно доступни огромном броју корисника ове базе у пдф облику, и што ће значајно повећати видљивост часописа и допринијети афирмацији факултета, његових наставника и сарадника. Осим тога, у преговорима смо са одговорним особама EBSCO базе, која је једна од највећих свјетских база академских часописа и научних књига, и *Годишњак* се налази у процедури оцјене квалитета и требало би да у скорије вријеме буде уврштен и у ову базу.

Један од најважнијих задатака у 2023. години биће категоризација *Годишњака* од стране Министарства за научно-технолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске, коју нажалост из објективних разлога до сада нисмо спровели. Дио ових активности спроводили смо и у 2022. години.

1.4. Научно-истраживачки и остали пројекти

Почетком 2019. године, Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске одобрило је суфинансирање научно-истраживачког пројекта, под насловом „Конституционализација Босне и Херцеговине“, чији приједлог је крајем 2018. године израдила Катедра за правну теорију и јавно право, а усвојило Наставно-научно вијеће Правног факултета. Овај пројекат је окончан током 2021. године. Одржан је округли сто на тему „Конституционализација Босне и Херцеговине“. У раду округлог стола учествовало је 37 учесника, у просторијама факултета и путем Зум платформе. Такође, објављен је и тематски зборник радова са овог пројекта у коме је објављено девет радова чланова

пројектног тима, међу којима се налазе два редовна професора, један ванредни професор, два доцента и један виши асистент.

Почетком 2020. године, Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске одобрило је суфинансирање научно-истраживачког пројекта, под насловом „Реформа законодавства о реструктурирању, реорганизацији и стечају у свјетлу европских тенденција“, чији приједлог је крајем 2019. године израдио неколико наставника и сарадника са Грађанскоправне катедре. У оквиру пројекта, током 2022. године одржан је тематски скуп. Овај пројекат је још увијек у току и чланови пројектног тима објавили су више радова у вези са пројектом, како у зборницима радова са међународних научних скупова, тако и у референтним научним часописима.

Приводимо крају научно-истраживачки пројекат који је одобрен прошле године од стране покрајинског секретаријата Војводине, у коме смо партнер, док је носилац Правни факултет Универзитета у Новом Саду. У оквиру тог пројекта, биће објављени ауторски радови чланова пројектног тима, на нашем факултету биће организован округли сто, с циљем представљања пројекта, а факултет је добио мања средства за набавку опреме и материјала.

Правни факултет је прије неколико година започео активности на обезбјеђивању учешћа у *Erasmus +* пројектима, које финансира Европска унија, а који треба да обезбиједи размјену наставника, сарадника и студената. Учесће у овим пројектима није могуће уколико факултет нема развијене односе сарадње са факултетима из других држава, поготово са факултетима из држава чланица Европске уније. Будући да су ови односи успостављени и интензивирани у претходних десетак година, могуће је обезбиједити партнерско учешће у поменутих пројектима. Осим сарадње са Правним факултетом Свеучилишта у Осиеку и сарадње са Универзитетом у Катанцару, са којима су *Erasmus +* пројекти реализовани, закључени су или су у припреми споразуми, односно меморандуми о сарадњи са сљедећим универзитетима из Италије: Сасари, Бреша, Парма и Бари. Почетком 2023. године добили смо информацију да нам је одобрен Еразмус + пројекат са Универзитетом у Катанцару, док је у завршној фази припрема истог пројекта са Универзитетом у Пескари. У овом тренутку, у плану је и постизање споразума са Универзитетом из Кордобе (Шпанија), с којим су успостављени контакти. Закључивање ових меморандума претпоставка је за израду пројеката који ће бити поднесени на одобрење Европској комисији.

Факултет ће у наредном периоду користити успостављене односе сарадње са другим факултетима, у првом реду са факултетима из окружења који имају сједиште у државама чланицама Европске уније, да учествује у већем броју ових пројеката. На овај начин, студенти ће бити у могућности да, финансијски подржани средствима из ових пројеката, проведу неколико мјесеци (семестар или два) на европским факултетима, слушају предавања и полажу испите, који ће им бити признати на нашем факултету, а наставници и сарадници ће бити у могућности да држе гостујућа предавања на европским универзитетима или да спроводе научно-истраживачки рад на њима.

С обзиром на то да су измјенама Правилника о суфинансирању научно-истраживачких пројеката услови за учешће на конкурсима за суфинансирање научно-истраживачких пројеката знатно реалнији, до чега је између осталог дошло на иницијативу Правног факултета, омогућено нам је да на њима учествујемо. Да би факултет могао да успјешно учествује у пројектним активностима, потребно је да буду испуњени одређени услови: 1) наставници и сарадници, у првом реду наставници са вишим звањима, треба да испуњавају строге услове који се траже за учешће у пројектима, поготово кад је ријеч о пројектима које финансира Европска унија (осим познавања енглеског језика, морају имати и радове објављене у признатим

међународним часописима, који су индексирани на одговарајућим листама, у првом реду на ISI листи); 2) за учешће у европским пројектима, потребни су развијени односи сарадње са другим универзитетима, у првом реду оним из Европске уније, који могу бити носиоци пројекта; 3) осмишљавање пројеката и проналажење партнера не може бити задатак само управе факултета, већ то треба да буде активност у којој ће сарађивати широк круг наставника и сарадника.

Пошто очекујемо расписивање конкурса за суфинансирање научно-истраживачких пројеката од стране Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске током 2023. године (последње три године нису расписивани), факултет треба да припреми најмање један пројекат и учествује на конкурсима које Министарство расписује. Притом, Наставно-научно вијеће треба да има либералан однос према приједлозима пројеката, у том смислу што треба да, колико год је могуће, подржи приједлоге који потичу од катедри или појединих наставника или сарадника.

Осим пројеката које финансира Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске, факултет треба да успостави сарадњу и са другим министарствима у Влади Републике Српске. Циљ ове сарадње могло би бити истраживање примјене одређених правних прописа и израда нових или измјене и допуне постојећих прописа. У том смислу, требало би закључити и споразум са овим министарствима, што је већ урађено са Министарством правде.

Факултет треба да користи чињеницу да је, посредством Универзитета у Источном Сарајеву, члан Европске организације за јавно право, и да осмишљава европске пројекте са овом организацијом или њеним појединим чланицама. Учесће у европским пројектима биће могуће и уколико се искористе добри односи сарадње са другим правним факултетима из региона. Задатак управе факултета биће да самостално и у сарадњи са катедрама и појединим наставницима и сарадницима формулише идеје и проналази partnere за учешће у пројектима. Да би овај вид научно-истраживачког рада био могућ, потребни су креативан приступ и сарадња већег броја наставника и сарадника, јер је неозбиљно и аматерски мислити да је довољно да се управа факултета заузме, па да то донесе пројекте, поготово европске, факултету. Досадашње активности управе факултета довеле су до тога да су неки наши професори добили позив за учешће на европским пројектима.

Током 2019, 2020, 2021. и 2022. године, Управа факултета предузела је активности у вези са приступањем Правног факултета СЈП пројекту, („*Student Law Practicum*“), који преко Националног центра за државне судове – канцеларија у БиХ [NCSC] финансира Биро за борбу против међународне трговине дрогом и спровођење закона Министарства иностраних послова SAD – INL, *International narcotics and Law Enforcement – United States Department of State*). У оквиру овог пројекта закључен је Оквирни споразум о разумијевању за унапређење практичне наставе и обуке студената права и дипломираних правника, који обухвата правне факултете, судове, тужилаштва, струковна удружења и центре за едукацију судија и тужилаца Републике Српске и Федерације БиХ. Правни факултет је постао први потписник овог споразума. Оквирни споразум о разумијевању закључило је, или му је приступило, укупно 32 институције и удружења из Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине (шест правних факултета, једанаест судова, седам тужилаштва, шест професионалних удружења адвоката, судија, тужилаца и стручних сарадника правосуђа, и два центра за едукацију судија и тужилаца).

На основу споразума, током 2022. године студентску праксу су похађала укупно 54 студента, у укупно четири правосудне институције у Источном Сарајеву и Бијелини. Правни факултет је међу само три факултета, и једини у Републици Српској,

чији студенти су већ били на овако организованог пракси на основу Оквирног споразума о разумијевању.

Будући да Оквирни споразум остаје на снази, факултет треба да прошири праксу предвиђену споразумом, како у погледу укључених правосудних институција, тако и у погледу заступљених области. Ове активности се очекују у 2023. години.

У 2021. години, Правни факултет потписао је споразум о сарадњи са Министарством правде Републике Српске и Правним факултетом Универзитета у Бањој Луци. Споразумом је предвиђена сарадња Министарства правде Републике Српске и два јавна правна факултета у пројекту реформе породичног законодавства Републике Српске. Правни факултети је ангажовао своје наставнике и сараднике, који су спровели сложено истраживање о примјени породичног законодавства, његовим добрим и лошим странама, а потом су у оквиру именоване Радне групе предложили Министарству правде доношење новог Породичног закона. На основу Споразума о сарадњи одржани су и округли столови о реформи породичног законодавства. Професори Правног факултета, судије и стручни сарадници окружних и основних судова, адвокати, замјеник Омбудсмана за дјену, радници центара за социјални рад те представници невладиних организација упутили су похвале и примједбе на нека од предложених рјешења чиме су дали садржајан допринос изради новог породичног закона. Ово је уједно била прилика да студенти Правног факултета непосредно свједоче поступку припреме законских текстова што је много њих и искористило те су са много пажње и задовољства присуствовали округлим столовима у Бијељини и на Палама. Овај подухват израз је схватања да у изради закона научна и стручна јавност мора снажно да учествује, јер без њеног теоријског знања и практичних искустава тешко да се може доћи до добрих закона.

Оваква активност у изради закона до сада није била институционално спровођена на Правном факултету. Са оваквим активностима треба наставити и у 2023. години као и у годинама пред нама, а од наставника и сарадника се очекују приједлози за предузимањем конкретних активности које ће факултет подржати.

У 2021. и 2022. години Правни факултет и Збор адвоката регије Источно Сарајево и Збор адвоката регије Бијељина потписали су Споразуме о пословној сарадњи и организовању студентске праксе. Споразуми су закључени на иницијативу нашег факултета, а односи се на сарадњу факултета и адвоката са подручја које обухвата овај збор адвоката. Сарадња ће се, у првом реду, огледати у студентској пракси, коју ће студенти моћи похаћати у одређеним адвокатским канцеларијама, у облицима о којима буде постигнут конкретан договор. Осим тога, Збор адвоката и Правни факултет организоваће предавања појединих адвоката нашим студентима, а организоваће и симулације суђења. Договорено је заједничко организовање обука, предавања, округлих столова на актуелне правничке теме, заједничко учешће на јавним расправама о начртима закона, размјена стручне литературе и др. У 2023. години треба настојати да се договорени видови сарадње остваре у што већем обиму, а очекујемо потписивање споразума и са Адвокатском комором Републике Српске, како би ова сарадња била проширена и на остале зборове адвоката.

У 2021. години, Правни факултет и Град Источно Сарајево потписали су Меморандум о разумијевању и сарадњи, којим је уређено питање организовања студентске праксе у Градској управи, сарадња наставника и сарадника Правног факултета приликом израде правних аката у надлежности Града, али и оних који су значајни за развој и функционисање Града. Предвиђено је и организовање округлих столова и конференција посвећених унапређењу организације и функционисања система локалне самоуправе, правног система и високошколског образовања, организовање семинара и других активности образовног карактера, уз примарно

учешће, у својству предавача, наставника и сарадника Факултета. Град је исказао интересовање и спремност за давање помоћи приликом опремања суднице на Правном факултету.

Истовјетан Меморандум о сарадњи и разумијевању потписан је и између Правног факултета и Скупштине Града Бијељина у 2021. години. Овим споразумом формализована је и институционализована сарадња ове двије институције. На тај начин, омогућено је да Правни факултет пружа помоћ граду и Скупштини града Бијељина уколико се помоћ покаже као потребна у погледу израде правних аката који су у надлежности Скупштине града, као и у погледу заједничког организовања округлих столова, семинара, предавања и сл. С друге стране, Скупштина града може да пружи студентску праксу нашим студентима.

Такође, у 2021. години, Правни факултет и Скупштина Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине потписали су Меморандум о разумијевању и сарадњи. Потписивање Меморандума представља основ за богату сарадњу двију институција, на образовном, законодавном и истраживачком плану. Меморандумом је предвиђено организовање низа заједничких активности, као што су: сарадња у области израде закона и других правних аката из надлежности Скупштине; студентска пракса у Скупштини; организовање семинара, у сарадњи са Европском организацијом за јавно право, с циљем стручног усавршавања запослених у Скупштини, другим јавним институцијама и јавним предузећима у Дистрикту; унапређење правног система на принципима владавине права, људских права, толеранције, и др.; унапређење високошколског образовања, заснованог на истинским вриједностима знања, истраживања, критичког мишљења и друштвене одговорности.

Све ове потписане споразуме са локалним заједницама треба на ваљан начин искористити у 2023. години и у наредним годинама. С тим у вези, наставници и сарадници Правног факултета треба да се ангажују на спровођењу начелно договорених активности.

1.5. Унапређење услова за обављање научноистраживачког рада и повећање видљивости и доступност научноистраживачког рада

Наставницима и сарадницима као и студентима Правног факултета требало би и даље да буде омогућен приступ EBSCO сервису – агрегатној платформи која обухвата базе академских часописа и књига (*Academic Search Ultimate* и *eBook Subscription Academic Collection*), као и приступ базама „*Research4Life*“ и „*Research4Life*“ (*Research for Health [Hinari]*, *Research in Agriculture [AGORA]*, *Research in the Environment [OARE]*, *Research for Development and Innovation [ARDI]* and *Research for Global Justice [GOALI]*). На иницијативу Правног факултета, Универзитет у Источном Сарајеву већ неколико година је претплатник на базу EBSCO, а од 2022. године опет на нашу иницијативу и базе Хајпоплајн, што омогућује свестран научно-истраживачки рад. Надамо се да ће приступ овим и сличним базама бити омогућен током наредних година, на чему ће инсистирати Правни факултет, па позивамо наставнике и сараднике да се њима служе док не истекне претплата.

Увећању библиотечке грађе Библиотеке Правног факултета годинама доприносе бројни дародавци – институције, организације, правна и физичка лица. Последњих година, Библиотека Правног факултета утростручила је библиотечки фонд и увећала га за око 11500 библиотечких јединица. До повећања броја публикација превасходно смо дошли сарадњом са институцијама и појединцима који су се одазвали на наш позив за

размјеном и поклонима, као и куповином књига. Ипак, посебну захвалност дугујемо бројним дародавцима. Вјерујемо да ће појединци и установе, а поготово наши наставници и сарадници поклањањем књига, монографија, часописа и друге литературе из области правних и друштвених наука подржати рад Библиотеке Правног факултета.

У 2021. и 2022. години на Правном факултету представљена су издања и услуге Службеног гласника Републике Српске, а договорени су и будући облици сарадње Правног факултета и Службеног гласника на основу Меморандума о сарадњи, који је закључен између Универзитета у Источном Сарајеву и Службеног гласника Републике Српске. Службени гласник је уручио награду лиценцу за претраживање електронске базе најбољем студенту завршне године студија Правног факултета. Један од могућих облика сарадње могло би бити и издавање електронске збирке образаца правних аката, на чему би требало радити у 2023. години.

Неки од циљева у 2023. години требало би да буду и повећање броја радова наставног кадра Правног факултета објављених у високоранжираним часописима (прије свега у часописима реферисаним у WOS-у, SCOPUS-у, DOAJ-у, ERIH + бази односно часописима који су означени као Q1 у међународној бази *SCImago Journal Rank*), повећање броја монографија и других научних публикација, редовно објављивање постојећих периодичних публикација као и повећана цитираност радова чији су аутори наши наставници и сарадници, односно чији је издавач Факултет. Повећана видљивост и доступност су циљеви који се подразумијевају у дигиталном добу, чему ће бити посвећена додатна пажња у 2023. години.

2. Међународна сарадња

Успостављање и наставак међународне сарадње у 2023. години треба да буде претпоставка разноврсних заједничких активности, као што су: 1) Учесће у организовању заједничких научних скупова; 2) Сарадња при изради заједничких научно-истраживачких пројеката; 3) Суиздаваштво научних публикација са партнерима из иностранства; 4) Организовање предавања страних предавача на факултету; 5) Заједничко учешће у организовању лјетних школа; 6) Друге активности које буду процијењене као одговарајуће.

Факултет је, од 2012. године, посредством Универзитета у Источном Сарајеву, у чланству Европске организације за јавно право (EPLO), са сједиштем у Атини. У овој организацији налази се више од 77 универзитета и научних института. Чланство у организацији, које треба наставити, пружа сљедеће могућности: 1) објављивање заједничких научних дјела са Организацијом (као што је случај са зборником *Public Law in Bosnia and Herzegovina: Trends and Challenges*, који смо објавили 2015. године); 2) објављивање радова наших наставника и сарадника у часопису *Central and Eastern European Legal Studies*, у чијем уређивању учествују и наши наставници (а поједини наставници већ су објавили радове на једном од свјетских језика, и позив је и даље отворен за све); 3) планирање заједничких научно-истраживачких пројеката; 4) учешће студената на лјетним школама које Организација одржава.

Сарадња са овом организацијом интензивирана је крајем 2020. године посјетом њеног предсједника, проф. Флогаитиса нашем универзитету. Током 2021. и 2022. године декан Правног факултета учествовао је у раду Управног одбора Европске организације за јавно право, чији је члан као представник Универзитета у Источном Сарајеву. Учествојући у раду ове међународне организације, договорено је неколико заједничких активности.

Прва активност је заједничко организовање X, XI и XII Научног скупа поводом Дана Правног факултета, који су одржали у 2021. и 2022. год. односно који ће бити одржан у 2023. години, а један од суорганизатора је и EPLO. У раду скупова из 2021. и 2022. непосредно је учествовао предсједник EPLO проф. Флогантис, који је био један од пленарних говорника на скупу. Осим њега, у раду скупа из 2022. године учествовало је још пет-шест професора који сарађују са EPLO, са најпрестижнијих европских универзитета, међу њима и професор са Оксфорда.

Друга активност је учешће наших студената на Школи европског права и управе, која је током 2022. године примила другу генерацију наших студената, а ради у Атини. За ову школу, која траје три године и слуша се на енглеском језику, у току 2021. и 2022. године пријавило се тринаест студената нашег факултета, што показује њихову велику заинтересованост, али и спремност EPLO да им обезбједи бесплатно школовање, што је за њих била јединствена прилика.

Трећа активност, која ће у 2023. години бити реализована у сарадњи са EPLO и Скупштином Брчко Дистрикта, је реактивирање регионалне канцеларије EPLO у Брчком, која ће постати центар разноврсних активности, у којима ће наш факултет активно учествовати, а могуће је и отварање канцеларије у згради Правног факултета на Палама.

Факултет је прошле године обновио чланство у *International Association of Law Schools* (IALS). Такође, факултет треба да размотри приступање чланству *European Law Faculties Association* (ELFA) и *South East European Law Schools* (SEELS) *Network*. Чланство у овим асоцијацијама омогућиће факултету да: 1) буде признат и препознат као партнер у регионалним и европским оквирима; 2) постигне размјену наставника и сарадника, при чему ће наставници лакше добијати позиве да предају као гостујући предавачи, док ће студенти, уколико буду одобрени одговарајући пројекти, моћи да извјесно вријеме студирају на другим факултетима (један или два семестра); 3) учествује у конзорцијима за израду пројеката; 4) омогући својим наставницима и сарадницима учешће на научним конференцијама и објављивање радова у публикацијама ових асоцијација.

Универзитет у Источном Сарајеву ће током 2023. године интензивирати сарадњу са универзитетима из Италије (Сасари, Парма, Бари, Катандаро, Пескара), Русије (Вороњез, Омск), и Шпаније (Валенсија), на основу већ успостављених контаката. Током 2023. године, очекујемо потписивање споразума са неким од јавних универзитета из Руске Федерације (Москва, Самара), пошто су воде интензивни преговори о томе. Закључивање ових споразума претпоставка је за израду пројеката који ће бити поднесени на одобрење Европској комисији, а који ће омогућити размјену наставног особља и студената, организовање научних скупова, објављивање научних радова итд. Пошто су представници правних факултета са поменутих универзитета учествовали у разговорима са представницима нашег универзитета, посебна сарадња се очекује у области правних наука.

Треба наставити сарадњу са *Center for International Legal Studies* из Салцбурга. Сарадња се огледа у томе што ова организација омогућава факултету да, без икаквих трошкова, угости предаваче из САД. Ријеч је о судијама или тужиоцима који, током двонедјељног боравка на Палама, држе предавања студентима, на енглеском језику, без симултаног превода, о темама из појединих грана права САД. У овој активности, на добровољној основи, обично учествује 20–30 студената. У 2023. години ћемо настојати да дође један предавач, што је начелно већ договорено.

Осим поменутих предавања, током 2021. и 2022. године успостављен је нови вид међународне сарадње на том пољу. Проф. др Ђовани Бранди Кордаско Салмена (*Giovanni Brandi Cordasco Salmena*), из Републике Италије, у два наврата

током 2021. одржао је гостујуће предавање на Правном факултету. Предавање је одржано уз онлајн укључење професора Салмене путем Зум платформе, у оквиру наставе на предмету Римско право. Присутнима који су предавање пратили онлајн путем, професор Салмена се обратио на италијанском језику, уз симултани превод на српски језик. На истовјетан начин, током 2022. године, проф. др Ђовани Лобрано (*Giovanni Lobrano*), редовни професор Правног факултета Универзитета у Сасарију, Република Италија, одржао је предавање из области римског права на Правном факултету. Предавање на тему „*Quale Diritto romano: quello noto ai Rivoluzionari del Settecento oppure quello ricostruito dai Pandettisti dell'Ottocento?*“ („Римско право, али које: оно познато револуционарима из XVIII вијека, или измијењено од стране пандектиста у XIX вијеку?“).

Ову врсту активности, са учешћем још многих универзитетских наставника из иностранства треба наставити и у 2023. години. У том смислу, треба подстицати одговорне наставнике на успостављање овакве сарадње са њиховим колегама који предају на престижним универзитетима у Европи и свијету.

Факултет је током претходних година организовао правне клинике и школе, у сарадњи са многим међународним и домаћим организацијама (надлежна министарства и институције Републике Српске, Федерације БиХ и БиХ, Мисија УНИЦЕФ у БиХ, Мисија УИХЦР у БиХ, Мисија ОЕБС у БиХ, Шведска агенција за развој *Sida*, Швајцарска влада, Амбасада САД у БиХ, Национални центар за државне судове — канцеларија у БиХ [NCSC], Биро за борбу против међународне трговине дрогом и спровођење закона Министарства иностраних послова САД, Биро за људска права Тузла, Центар за истраживање политике супротстављања криминалитету, Центар за људска права у Мостару и др.).

Током 2022. године, студенти Правног факултета уљествовали су на осам клиника и школа: „Људска права и нове технологије“, „International Refugee Law“, „Симулација суђења из области медијског права“, „Љетна школа људских права“, „Academy of European Public Law“, „ELGS Summer school on Artificial Intelligence“, „Global Administrative Law in Practice“, „Migration Summer School“, те Школи међународног хуманитарног права.

Одржавање ових правних клиника и школа вишеструко је корисно: 1) студенти стичу знања која не могу стећи, или у најбољем случају не могу стећи у толикој мјери на редовној настави; 2) студенти стичу практична знања и вјештине који ће им бити од користи по окончању студија; 3) сертификати који се додјељују студентима биће им од користи приликом запослења или ангажовања у својству приправника или волонтера, јер неке од ових међународних организација расписују конкурсе на којима предност имају кандидати са одговарајућим сертификатима; 4) факултет на овај начин успоставља и продубљује сарадњу са међународним организацијама, што може бити значајно и за остваривање других активности.

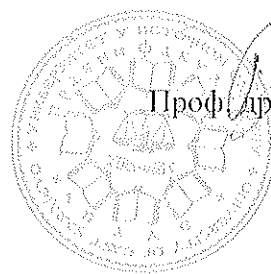
У 2023. години, осим поменутих правних клиника и школа, могуће је организовати правне клинике и школе и на друге теме. Одржавање правних клиника и школа добрим дијелом зависи од обезбјеђивања финансијских средстава из различитих извора, па ће задатак управе факултета бити да пронађе та средства. Да би овај циљ био постигнут, биће јако важно да се факултет пријављује на конкурсе које објављују домаће и међународне институције и организације. Управа факултета ће подстицати наставнике и сараднике да пишу ове пројекте, али ће и сама проналазити финансијска средства и припремати одговарајуће пројекте.

Осим клиника и школа, студенти Правног факултета треба да се пријављују на конкурсе за различите праксе, такмичења и размјене у земљи и иностранству. Поред већ устаљене студентске праксе у домаћим институцијама, попут РУГИПП-а, локалних

заједница, адвокатских канцеларија, судова и тужилаштва, у 2023. години могуће је организовати размјену и праксу по узору на неке од спроведених у ранијим годинама.

На основу меморандума о пословној сарадњи који је закључен између Народне банке Србије и Правног факултета, у 2021. и 2022. години један наш студент у току љетних мјесеци боравио је на стручној пракси у овој институцији. Полазницима праксе био је обезбијеђен бесплатан смјештај и исхрана у ЈУ Студентски центар „Београд“, као и мјесечна накнада сваком полазнику у нето износу од 25.000 динара. Надамо се да ће ова пракса у Србији бити организована и у 2023. години, а Управа факултета потрудиће се да буде тако.

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ ВИЈЕЋА

ДЕКАН

Проф. др Горан Марковић